

¹³ Data op enkele theologenlijsten uit de jaren dertig komen overeen de recensiedata van de betreffende jaren.

¹⁴ Geen der door mij geraadpleegde theologenlijsten uit de jaren 1825-1847 bevatten gegevens in het handschrift van de theologische hoogleraren. In het faculteitsarchief heb ik nooit dergelijke lijsten aangetroffen.

¹⁵ Theologenlijst 1825 vermeldt onder het hoofd 'Doorgebragte Akademitijd' eerste- t/m vierdejaarsstudenten, waarbij ook de studie elders is vastgelegd; daarnaast een kolom 'Stand of bedrijf der ouders'. De theologenlijst van 1826, die zelfs zesdejaars studenten vermeldt, registreert in totaal 118 personen. Vanaf de jaren dertig werden op de bedoelde lijsten alleen eerstejaars geregistreerd. Eén der beide door mij aangetroffen theologenlijsten van 1838 bevat twee vrijwel identieke naamreeksen: éénmaal in inkt en éénmaal in potlood.

¹⁶ Caljé aarzelt tussen de 'vervallen staat' van zijn bron en de mogelijkheid dat de faculteit 'een beetje moe' werd van 'het bijhouden, zeker toen het [sociale] probleem dat de lijsten in het leven had geroepen minder acuut leek'; *Gron. universiteit*, 277v.

¹⁷ D.H.H. Tijssen, die eerder in Franeker had gestudeerd, liet zich pas op/na 16 nov. 1840 recenseren. Hoewel zijn naam toen nog wel werd toegevoegd aan de op 22 okt. 1840 opgemaakte

tweedejaars met de daaropvolgende 'echte' theologanten geregistreerd –, maar vooral ook b. dat deze lijsten soms in meervoud (in 1838 zelfs in drievoud) voorkomen.¹⁵

Theologenlijsten: niet voor sociale controle

De hier geconstateerde samenhang tussen recensie- en theologenlijsten is belangrijk. Zo valt te verklaren dat bepaalde theologenlijsten – zoals Caljé al vaststelde, maar niet goed kon duiden¹⁶ – minder namen bevatten dan er volgens zijn gedrukte externe bronnen op zouden moeten staan. Zo'n ogenschijnlijke lacune kan het gevolg zijn van de datum waarop iemand zich meldde voor de recensie. Wie zich eerst na de reguliere recensiedatum meldde, kwam niet op de theologenlijst van zijn academisch jaar te staan. De betrokkene, bijvoorbeeld D.H.H. Tijssen (imm. 7 april 1840), kon dan op de theologenlijst van het volgende jaar (in dit geval: 1841) vermeld worden.¹⁷ Sommige personen kwamen echter nooit op een theologenlijst terecht. Zo bijvoorbeeld Hendrik van Allen (1811-1891).¹⁸ Toen deze predikantszoon zich 19 mei 1840 in het album inschreef, had hij al een flink spoor in andere academische administraties achtergelaten. Van mei 1831 tot en met 1835 werd hij aan het Deventer Athenaeum ingeschreven en gerecenseerd; in juni 1833 werd hij bovendien als tweedejaars te Leiden ingeschreven. Dat hij nooit in een Groninger theologenlijst werd opgenomen, is niet het gevolg van het feit dat hij zich de eerste de beste keer veel te laat – 30 maart 1841 – liet recenseren, maar vanwege het feit dat hij toen inmiddels de propedeuse achter de rug had; hij werd als laatste aan de op 21 oktober 1840 opgemaakte recensielijst van 'echte' theologiestedenten toegevoegd.

De geconstateerde samenhang tussen beide soorten lijsten is echter vooral ontlastend voor de Groninger theologische faculteit. Voor welk doel de theologenlijsten – van andere faculteiten komen ze niet voor – werden opgemaakt is (nog) niet geheel duidelijk.¹⁹ Vanwege het feit dat volgens Caljé de oudste door hem aangetroffen lijst uit 1821 stamt,²⁰ ligt het voor de hand dat er een samenhang bestaat met de Koninklijke Besluiten van 15 november 1820 en daaropvolgend, die het bestaande tekort aan jonge kandidaten wilden bestrijden: *alle* theologiestedenten werden vrijgesteld van collegegeld en voor predikantszonen die 'op of na' 1 september 1820 met hun theologiestedentie waren begonnen werd bovendien jaarlijks f200 in plaats van f100 acadiegeld uitgekeerd.²¹ Zeker is echter dat deze lijsten *niet*, zoals Caljé meent, 'bezorgdheid ... over de sociale positie van de predikanten in een tijd van numerieke schaalvergroting van de studie' (277) uitdrukken. Een opmerking als 'Feitelijk wilde de faculteit hetzelfde weten als wij 184 jaar later: brachten de veranderingen in de toegang tot de